

EDINOST

Izloži vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: 1734 sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Neizplačana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Golina. — Lastnik: Konrad Golina. — Tisk: Tiskarna „Edinost“. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina: za leto 1918 K 40.—, pol leta K 20.—, tri mesece K 10.—, za nedeljsko izdajo za leto 1918 K 8.—, pol leta K 4.—. — Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

Posamezne številke zastarele 30 dni. Oglašjevalci in oblikovalci: 10 vinarjev. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

TVEZNA ARMADNA POROČILA. AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 25. (Kor.) Uradno se razglša: Italijansko bojišče. — Nič novega. Albanija. — Naš napad napreduje uspešno. Po srčljih bojih smo zavzeli večerj severno Fieria italijanske predmostne postojanke. Naše čete so na zasledovanju prekoračile Semei. Tudi pri Berat in v gorovju Silveza smo zapeli napredovali. Bombni napadi naših letalcev na Valono so se nadaljevali.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BEROLIN, 15. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: Zaprano bojišče. — Armada kraljeviča Ruprechta in generala Bochna: Uspešni boji v predozemlju jugozapadno Yperna. Na obeh straneh Bailloula in prekopa La Bassee smo odbili sovražne delne napade pred lastnimi črtami.

Med Arrasom in Sommo so Angličani nadaljevali svoje napade. Močna pehota je zgodaj zjutraj pod zaščito oklopnikov napadla na črti Neuville-St. Leger. Napad se je razbil ob težkih izgubah pred našimi črtami. V St. Legerju se nahajajo oddelki so se v smislu ukaza umaknili na bojni črti vzhodno kraja. Tudi pred Merisom so se izločili vzhodni sovražni napadi. Močne sovražne sile so ponovno napadle našo, po bojih dne 23. t. m. zapadno črto Behagules — Bapaume — Warlencourt nahajajoče se fronto. Težične napade v zastavitvijo številnih oklopnikov je bilo napreduje proti Bapaumu samemu. Napadi so se razbili. Poručnik Eberhard je umrl v zadnjih dneh osem oklopnikov. Sovražnik je krepko pritisel proti našim z Avre preloženim črtam in prešel popolno iz Courcellesa in Pozieresu v napad na črto Martinpuich — Baccinca. Pruske čete so se virgo sovražniku v protinapadu v bok in ga poglne nazaj preko Pozieresu. Od vzhodno Alberta do Somme je sovražnik v pohovalni močnih napadih polkunal prebiti naše črte. Središče bojne fronte je napadel šestkrat in zopet s številnimi oklopniki. Prusi, Hessci in Vrttembergci so odbili sovražnika. Udarili so za njim do La Bolella in preko črte Albert — Brayu in mu prizadejali težke izgube. Po končanju bojev na vsi fronti smo tukaj globoko v sovražnika zapeljajoče se črte tekmo moči preložili.

Od Somme do Oise je bilo bojno delovanje omejeno na topovsko streljanje in manjše pehotne boje severno Roya in zapadno Oise. Ob Ailette je bojno delovanje ponehalo.

Med Ailette in Aisno so bili izvršeni proti Crecy au Montu in na obeh straneh Chavignya sovražni napadi v gostih valovih. Bili so odbiti s težkimi izgubami za Francoze. Odlikovali so se posebno korenisti strelski polki.

Naša letalska brodnja so zmetala v noči na 25. t. m. na pristaniške naprave, kolodvoru, vojaške naprave in četna taborišča sovražnika 75.000 kg bomb.

BEROLIN, 25. zvečer. (Uradno.) Težki angleški napadi na obeh straneh Bapauma. Z zastavitvijo ogromnih sil polkunal sovražni predor se je izločilo. Naši protinapadi za zopetno pridobitev izgubljenih tal se še nadaljujejo. Veliko razstreljenih oklopnih voz 121 pred in za našimi črtami. Močni francoski napadi južno Ailette, katerih glavno moč je zlomil naš uspešen napad.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Angleži pred Bapaumom.

LONDON, 24. (Kor.) Angleži so se približali Bapaumu na dve milj.

DOGODKI NA MORJU.

WASHINGTON, 24. (Kor.) Uradno se poroča: Ameriška parnika »Edenast Bridge« in »Cubore« sta bila potopljena od nemških podmornikov.

WASHINGTON, 24. (Kor.) V sled eksplozije neke podmorske bombe na krovu ameriškega parnika »Orizaba« so bile 4 osebe ubite, 19 ranjenih. Ladja je nepoškodovana.

Peruanci za vojno napoved Nemčiji.

LIMA, 24. (Kor.) Peruanska garnizija v Aconu se je uprla. Zahteva takojšnje vojno napoved Nemčiji, izročitev interniranih nemških ladij Združenim državam in odposlanje peruanskih čet v Francijo.

IZ RUSIJE.

Razkritje zarote v Moskvi.

MOSKVA, 24. (Kor.) »Izvestia« poročajo, da je bila v Moskvi razkrita nova velika zarota. Proti-revolucionarji so hoteli izzvati v Moskvi vstajo, da preprečijo odposlanje čet na česko-slovaško fronto. Organizacija je bila v zvezi z generalom Aleksejevim, 8 voditeljev organizacije je bilo aretiranih in ustreljenih. Polkusi vstaje v drugih gubernijah so bili istotako krivati povlačeni. »Pravda« zahteva, da je treba aretirati vsa buržoazja.

Sovjet proti izročitvi carjeve družine Španski. PARIZ, 25. (Zv.) »Temps« poroča, da se je sovet z veliko večino izrekel proti izročitvi carjeve družine Španski.

Miljkovi ustanovi novo banko.

MONAKOVO, 25. (Zv.) »Izvestia« poročajo: Miljkovi je izstopil iz kadetske stranke in bo ustanovil novo stranko s konstitucionalno-monarhičnim programom.

Položaj v severni Kavkaziji.

MOSKVA, 24. (Kor.) Glasom listov so se v odseku severne Kavkazije sovjetske čete pod pritiskom sovražnika umaknile na Caričin. V odseku Jekaterinograda so se umaknile angleške in francoske čete. Potrjuje se, da je proga Jamburg—Petrograd paravana.

Ruske čete v Franciji ne bodo odposlane v domovino.

ZENEVA, 25. (Zv.) Francoska vlada je odklonila zahtevo sovjetske vlade, da se morajo v Franciji se nahajajoče ruske čete odposlati v domovino.

Izpremembe v dunajskem kabinetu.

DUNAJ, 25. (Zv.) Danes se je razširila tu cela vrsta vesti o predložitvi izpremembah o avstrijskem ministru. Glasom teh vesti postane trgovski minister baron Wieser skupni finančni minister, njegov naslednik pa sekijski načelnik pl. Riedl. Baron Wimmer da bo imenovan za guvernerja avstro-ogrskih banke, za finančnega ministra pa sekijska načelnika Ortin ali Johas. Kar se tiče dejstev, je ugotovljeno, da je bilo na večeršnjih seji skupnega ministrskega sveta sklenjeno, da naj zasede tako skupno finančno ministrstvo, kakor tudi mesto guvernerja avstro-ogrskih banke in sicer obe mesti z Avstriji, a dosežaj ni mogoče dobiti primernih kandidatov in da namerava finančni minister baron Wimmer zamenjati svoje mesto z mestom guvernerja avstro-ogrskih banke.

Vprašanje ustavne revizije.

PRAHA, 25. (Zv.) »Mir«, tednik česko-klerikalne stranke, izpolnjuje svoječasnje od »Čechas« objavljeno vest o ustavni reviziji v smislu, da se s tem vprašanjem je bavi posebna komisija, v kateri so kot člani zaupniki krone in narodov. Agrarji »Večere« zahteva pojasnila, kateri Čehi so v tej komisiji, ker češki narod ni nikogar pooblastil.

Princ Radzivil v Krakovu.

KRAKOV, 25. (Zv.) Princ Radzivil je konferiral včeraj z bivšim galiskim namestnikom dr. Božynskim in predsednikom poljskega Narodnega sveta, dr. Jaworskim, danes pa s predsedstvom Kola in poljskimi člani gospodke zbornice.

Stavka učiteljev v Številji.

OPAVA, 25. (Zv.) Deložno društvo učiteljev je sklenilo, da stopi v stavko in pozvalo vse ljudsko-šolske in meščanske učitelje, naj takoj ustavijo svoje delovanje. Vzrok obupne prehranjevalne razmere.

Vsi rudarji v Příbramu bolni.

PRAHA, 25. (Zv.) Vsi delavci državnega rudokopa v Příbramu, 2300 po številu, so se priglasi bolni. Zdravniki so ugotovili, da je 60% izmed njih nesposobnih za delo in sicer vsled nezadostne prehrane.

Zborovanje bosenskih politikov prepovedano. SARAJEVO, 25. (Zv.) Zborovanje bosensko-hercegovinskih politikov in deželnih poslancev je vlada prepovedala.

Naše stvari.

Sestanek zaupnikov pol. dr. »Edinosti«.

Včeraj dopoldne so se na povabilo našega državnega poslance dr. Otokarja Rybářa sešli v gledališki dvorani Narodnega doma zaupniki političnega društva »Edinosti«. Namen tega sestanka je bil, kakor je poudarjal gospod poslanec v svojem vabilu, da čujejo zaupniki poslanecovo poročilo o položaju in izrazijo potem svoje mnenje in svoje želje. Zaupnikov se je zbralo prav lepo število, iz mesta in okolice, iz vseh slojev našega ljudstva.

Sestanek je otvoril poslanec dr. Otokar Rybář, ki je poudarjal v svojem nagovoru, da je v tržaški politiki že odnekad vladalo demokratsko načelo, da bodi politično vodstvo v najnižjem stiku s prebivalstvom, zlasti pa še z volilci. Vojna je pač predurila tudi to, in v prvih letih vojne je sploh počivalo politično delovanje, z ene strani, ker je bilo večina delavcev na političnem polju odsotnih, z druge pa, ker razmere tudi vobče niso dopuščale političnega delovanja. Po sklicanju parlamenta so se stvari nekoliko obrnile na bolje. Javni shodi seveda tudi po sklicanju parlamenta niso bili dovoljeni, ker se je Trst, kakor tudi še danes, nahajal v ožjem vojnem ozemlju, vendar pa so oblasti dovoljevale vsaj društvena zborovanja političnega društva »Edinosti«. Odkar pa je sedaj že v miru in pokoju počivalo dr. Seidler uvedel nemški zopet, so začeli proti nam na jugu postopati zopet strože, hoteč nam zabraniti vse javno delovanje, prepovedujoč nam vsako zborovanje in celo tudi vsako javno veselico, ki bi je količkolik spominjala na politiko. Izredni občni zbor političnega društva »Edinosti« ob obletnici majniške deklaracije je bilo zadnje javno zborovanje v Trstu in na Slovenskem sploh. Zato je poročevalec povabil zaupnike na ta razgovor, za katerim so oblasti seveda tudi vohale vsaj majhno jugoslovansko revolucijo, a ga končno vendarle niso zabranile.

Po zahvali prisotnim, da so se v tako lepem številu odzvali vabilu, je gospod poslanec, da bi se razgovor vršil v primernem redu, naprosil nazvočnega predsednika političnega društva »Edinosti«, dr. Josipa Wilfana, da bi kot predsednik vodil razgovor, in prav tako podpredsednika dr. Edvarda Slavika.

Poročevalec posl. dr. Rybář

Je izvajal potem, da je z ozirom na to, da je bilo v zadnjem času posebno na politiki, ki se tiče našega ožjega nacionalnega in političnega življenja, več važnih pojavov in dogodkov, nujno potrebno, da se razpravljajo o teh stvareh, in to tembolj, ker se o njih javno in zasebno čujejo govori, ki kažejo, da so mnenja o njih različna. Politično društvo se je pač obiralo bavilo s temi stvarmi, se posvetovalo o njih in sklepalo ter svoje sklepe sporočalo na pristojna mesta; ni pa moglo sklicavati zaupnikov, ker je bilo največkrat treba hitrih sklepov. Tako je odbor političnega društva na svojo lastno odgovornost storil nekatere važne sklepe, ki so potem v javnosti vzbujali dobrohotno, pa tudi zlohotno kritiko. Zaupniki naj torej po podanem poročilu zavzamejo svoje stališče ter jasno in brez pridržka povedo svoje mnenje. Politično vodstvo se je v tem delovanju dalo voditi po dveh ozihih, in sicer prvič po ozirom na težavno stališče naše narodne politike v Trstu in na Primorskem sploh, drugič pa po ozirom na skupne velike jugoslovanske interese. Kolikor je bilo le mogoče, je spravljalo naše posebne interese v sklad s splošnimi jugoslovanskimi in misli, da je našlo za to pravo pot. Če bi bili zaupniki drugačnega mnenja, naj povedo to mnenje jasno in odkrito, saj je ravno glavni namen tega razgovora, da se predvsem razbistrijo pojmi med nami samimi in da ne bo potem zakotnih kritik in ogovarjanj.

Poročevalec je poročal nato zelo obširno in temeljito

O treh glavnih vprašanjih.

ki so danes na dnevnem redu splošne razprave v naši javnosti in sicer:

1. naše razmerje napram drugim slovenskim strankam;
2. Narodni Svet in
3. razmerje med našimi Trstom in Italijani.

Govorec k prvemu vprašanju, je poročevalec omenjal reorganizacijo VLS in ob splošnem odobravanju navzočih poudarjal, da je stranka, izločivši koruptne elemente, sedaj očistena in prerolena v strogo narodnem, jugoslovanskem duhu, navajal potem, da se je tudi NNS reorganizirala, kar je treba z veseljem priznati, v demokratskem duhu v političnem ozirom in na gospodarskem polju, ustanovivši na teh načelih novo JDS. Utemeljeval je na to ukrep tržaškega političnega vodstva, odklonitev pristopa k JDS, in potem razpravljal o naših odnošajih napram Jugoslovanski socialnodemokratski stranki.

Obširno je govoril o drugem vprašanju, Narodnem Svetu, njeza sestavi in v njem zastopanih političnih organizacijah, pri čemer je poudarjal, da se je povsod v nas bridko občutilo dejstvo, da Trst kot najvažnejša točka našega narodnega ozemlja ni zastopan v predsedništvu NS.

Temeljito in v celoti je bilo poročilo o našem razmerju napram Italijanom, ki je izzvenjavalo v našo neomajno zahtevo, da Trst, kakor je bil, mora tudi v bodoče ostati naš.

Nato se je razvila živahna razprava v katero so posegli kapelan Anton Čok, ponovno dr. Wilfan in dr. I. M. Čok, potem Bogdanovič, Mrak in dr. Rybář. Pokazali ste se dve strugi, kateri pa se popolnoma strinjale v načelih in se razhajale samo glede načina taktike v nekaterih podrobnostih vprašanj.

Sklepati se na sestanku ni o ničemer, ker je bil ves razgovor je informativen i za vodstvo i za zaupnike in se bo v najbližjem času zopet nadaljeval, ker je treba glede vprašanj, ki so se razpravljala sedaj, se jasneje skupne slike, in je tudi še nekaj drugih vprašanj, o katerih se je treba porazgovoriti.

O nekaterih točkah včerajšnje razprave izpregovorimo jutri nekoliko podrobneje.

»V okviru možnosti in pravičnosti«.

»Hrvatska Država« piše:

Madjari in Nemci se prepirajo o naši koži. Madjari bi hoteli »rešiti« jugoslovansko vprašanje »tem, da bi osvojili dve banovini: Bosno-Hercegovino in Dalmacijo ter ju pripojili k Ogrski. Pri tem se pripravi — da bi se Hrvatje preveč ne jezili tako kako »koncesijo« ali teritorijalno v banjaškim vilajetu, ali pa finančno, dovolivši hrvatskemu saboru, da na državno, to je madjarske davke nakladi nadredu svoje posebne avtonome delade.

Avstrija pravi, da tako ne sme iti. Če se jo na vpraša, kako sme iti — potem je tudi ona razdeljena na dva dela. Eni bi se hoteli rešiti »balasta« Dalmacije ter jo pripojiti k Hrvatski, kakor je to v nagodbi. Drugi bi hoteli, da se poleg Dalmacije pripojita k Hrvatski tudi Bosna in Hercegovina ter da bi bila ves ta kompleks v nagodbenem odnosu do Ogrske.

Da si je v teh dneh »prijateljev« Hrvatske jako malo, jih naši domači frankovci predstavljajo kot močne faktorje ter jim služijo v pričakovanju, da ti ustvarijo »Veliko Hrvatsko«.

Proti takim načrtom nastopa sedaj glasilo dunajskih krščanskih socialcev naj-energičnejše ter moče ni čuti ne o odcepitvi Dalmacije od Avstrije, niti o pripojitvi Bosne k Ogrski. Pravi, da se Avstrija ni odrekla svojih pravic na Dalmacijo, niti ne svojega pozitivnega vpliva na Bosno in Hercegovino, pak zaključuje: »Za dovolitev hrvatskih prizadevanj v okviru možnosti in pravičnosti je problem za-se«.

To naglašamo, pa ne zato, ker bi pripisovali tako važnost, ali gojili kako nade od strani Avstrije in Ogrske. Mi smo že davno napravili križ na to stran vaše politike. Po letu 1912. niti ne zahtevamo da bi kaj sprejeli od one gospode tam gori. Svoboda se ne prosi, niti se ne sprejema od kogar-koli. (Par vrst zaplenjenih). Nikdar ni dal narod na svetu drugemu narodu svobodo brez lastne koristi in ne da bi se bil vknjižil kot upnik na posest tega naroda. Dogodki so večkrat brisali take vknjižbe, ali tudi to brisanje ni šlo brez streslajev.

Naglašamo to samo zato, da čitatelji vidijo, s kom so se slepi nekateri nesrečni Hrvatje, ki danes nimajo druge skrbi nego da denuncirajo vsakogar ki ne veruje Dunaju: Tisti, ki se ponašajo s »prijateljstvom« napram Hrvatom, spravljajo uresničenje hrvatskih pravic v ovire »možnosti in pravičnosti«. A kaj da pojenja to za njih okvir »možnosti in pravičnosti« — to nas uči zgodovina našega razmerja do Madjarov in Nemcev skozi tolika stoletja. (Zaplenjeno). Uverjeni smo, da bodo Nemci in Madjari klicali k sebi svoje zveste Hrvate, da bodo jadtikovali radi prošlosti, da se bodo rotili in prisegali bratstvo in prijateljstvo, da jim bodo dajali bele liste, naj pišejo na njih kar bodi. To vse bo v očigled odločilnih dogodkov. Gorje narodu, ako bi se dal zavesti po ponudbah, ako se najdejo v njem ljudje, ki bi sprejemali take ponudbe, ki se pozneje pogozijo.

Previdnost božja je določila našo usodo, ko nas je tu naselila. Naši narodni in gospodarski interesi se ne dajo spojit z interesi Madjarov in Nemcev. (Zaplenjeno). Skupni posli žnjimi morajo dovesti do trve nja, do sporov, do borbe. Največi upravni

in politični talenti so bili Rimljani. Oni so vstvarili Ilirijo ravno iz današnjih jugoslovanskih dežel. (Zaplenjeno). Panonija in Noricum ste dve ločeni skupini, ki ju nikdo ne more pravično in pametno spojit. Kar je Bog ločil, naj človek ne spaja!

Nočemo več Črtomirov!

»Domovina« je priobčila nastopna zanimiva razmisotilavanja:

Ustavni zbor Jugoslovanske demokratske stranke se je navil zlasti temeljito s prosvetnim vprašanjem: s preosnovno ljudskega in srednjega šolstva v obče, z žensko izobrazbo in ljudsko prosveto pa še posebej. Resolucije, ki so se sprejele v tem oziru, kažejo jasno, da Slovenci z dosežanim učnim redom svojih šol niso zadovoljni ter da si žele temeljitih izprememb, tako da bo slonelo šolstvo vobče na modernih pridobitvah pedagogike in didaktike, predvsem pa na koristih in potrebah našega naroda. Naše šole naj bodo po učnem jeziku in po duhu resnično naše ter naj vzgajajo našo mladino, dvigajo jo na čim višjo stopnjo kulture, v resnobne, odločne, značajne in zavedno slovensko misleče in čuteče može in žene.

Ako se ozremo nazaj na svojo šolsko dobo, na uke, ki smo jih dobivali v ljudskih in srednjih šolah, se s trpkostjo v srce zavedamo, kako so nas poučevali in mučili z nepotrebnimi, za življenje nerabnimi podrobnostmi, z vedami, tikajočimi se Avstralcev, Afričanov, Azijatov, različnih ljudstev in divjakov, o Slovanih, da, niti o Jugoslovanih pa niso smeli skoraj ničesar povedati. Mučili so nas z brezkončnimi vrstami imen in števil kraljev, cesarjev, krvoločnih vojskovodij in državnikov, ki lahko zanimajo druge narode, nam Jugoslovonom pa niso prav nič zanimivi. Kadarkoli smo lekom poska prišli v dotiko, v zvezo s Čehi, Rusi, Poljaki, Srbi ali Bolgari, smo slišali o njih le grajo in posmeh. Namesto zgodovinske resnice se nam je podajala o slovenskih narodih le karikatura spaka in narobe zavita dejstva. Z zgodovino nemštva so nas pitali leta in leta, zgodovino celih slovenskih držav pa smo odpravili v par urah; z literaturo nemštva so nas gnajili vso gornjo gimnazijo ali realko, moreči nas z ničnostmi, malenkostmi, za slovensko slovnost pa je preostala le dva pila ura na teden v zadnjih treh razredih, za slovensko književnost vobče se je našla komaj in slučajno kaka minuta. Kdo izmed nas je v šoli slišal vsaj površno zgodovino češko, srbohrvaško ali rusko, in kje se je kdaj vsaj za silo obdelovala književnost ter prosveta slovenska? Zistem je zahteval, da se obrača vse naše zanimanje izključno na najodlajenejšo, nam najbolj tuje in nam tudi najbolj sovražne narode in države. Niti za avstrijsko zgodovino in za avstrijsko prosveto ni ostajalo časa, nikaar da bi resno in temeljito poučevali slovensko, jugoslovansko ali — bog nas varuj! — slovensko! Z nemščino, grščino, latinščino smo potražili ur nešteto ter se potapljali v najnežnejše tajnosti ter najčudovitejše izjeme teh jezikov, za slovenščino so nam puščali le po dve uri na teden, za kak slovenski jezik pa nobene.

Tako so sistematično ubijali v nas slovensko in slovensko misel in čustvo ter so nam z roganjem in pačenjem resnice dušili zavest, da smo ne le avstrijski državljani, nego tudi predvsem Slovenci, Jugoslovani, Slovani. Le spomnimo se, kako so nam govorili o junaških borbah za svobodo in lastno kulturo Čehov, Poljakov, Rusov, Hrvatov in Srbov, kako so smešili že boje Lutrove in Vklefove, kako so se očito rogal Husu, Husitom, Taboriti, kakšne sodbe smo slišali o našem Trubarju ter o jugoslovanskih protestantih sploh! Spomnimo se, kaj so nam v šolah pripovedovali o ruskem in poljskem narodu ter o njih vladarjih in vladaricah in prvoboriteljih vobče, s kakšnimi namerami so nam posmehljivo omenjali dogodke v balkanskih deželah, in bridko nam postane še dandanes. Kultura, ki so nam jo dali, je bila za nas večinoma ali nepotrebna, največkrat nerabna ali pa našemu čustvu škodljiva. Veliko večino vsega tega škodljivega balasta smo takoj po dovršeni zrelosti skušnji z jezo in gnusom vrgli čez krov ter začeli polniti ogromne luknje v svoji izobrazbi iznova sami s svobodnim čitanjem. Velik del svoje kulture si je moral vsak Slovenec pridobiti proti šoli in izven šole sam. Da smo izobraženi in zavedni Slovenci in Slovani, je v prvi vrsti sad našega samoučenja, je zasluga naše književnosti, našega časopisa in predavateljev. Koliko duševne energije in marljivosti je treba, da se dohiti v šolskih letih zamujeno, o tem srečni Nemci nimajo niti blede slutnje. JDS, si je postavila za svoj glavni smoter in cilj: tem predvojnim šolskim razmeram napraviti konec ter v to svrhu preosnovati naše šolstvo tako temeljito od prvega razreda ljudske do najvišjega razreda srednje šole, da bodo naše šole po duhu in jedru na višku moderne pedagogike in didaktike ter resnično naše. Zlasti važno pa je, da se lotijo naša izobraževalna društva, na čelu jim Akademija, z vso vneto predavanjem in poučnim tečajem po mestih in na deželi v smislu prave, resnično ljudske, neizpavljene kulture in nepotvorjene ljudske visoke šole. Ta predavanja naj prižgo našemu ljudstvu luč, da bo pravilno poznalo zgodovino svoje preteklosti, da se bo seznanilo z

resnico glede Hrvatov, Čehov in vseh narodov! In naš narod bo ostrmel, ko bo spoznal, da so bili po šolah smešeni in psovani moške najplemenitejši borilci za svobodo, pravico in listino, da so bili kot razbojniki in blazniki slikani narodi cvet človeštva, ki ga je uničevalo ali celo uničilo večih najbesilnejše barbarsko nasilje.

V šolah se bistri razum, a predvsem se ustvarja značaj! Vsa dosežanja naša šola je bila obrnjena proti našim narodnim idealom: ustvarjala nam je večinoma same Črtomire in Tugomere. Zgodovina se tvori pred našimi očmi in vsak imed nas sodeluje na tej zgodovini. Osebnost smo odgovorni za to, kam krene zgodovina naše bodočnosti in kakšno izpodbudo bodo črpali znananci iz naših del in sklepov. Na nas je, da mi znanecem ne bomo to, kar sta nam Črtomir in Tugomer!

Pred 500 leti je pred sijajnim zborom v Kostnici stal lice v lice sodobne Evrope Slovan — Čeh Hus, učenjak, pisatelj duhovnik. Stal je kot borilec proti vsem, kot upornik proti krivičnemu svetovnemu redu svoje dobe, kot branitelj svobode, resnice in pravice. Ni stal sam: Za njim so bili vsi zvesti Čehi. Mučili so ga, trpinčili z gladom, žejo, temno ječo, a ostal je nemajhen. Lahko bi se bil podal, lahko bi se bil zatekel v samostan — kakor Črtomir — in se rešil: Toda Jan Hus ni zatajil sebe, ni izdal svojega naroda, ni prekal svojega skalnotrdnega prepričanja. Junaško je stopil vpricho cesarja, škofov, vitezov in aristokratskih dam na grmado ter umrl za svobodo in resnico v plamenih.

Pred 300 leti so odmevale ječe staromestnega magistrata v Pragi od bolestnih vzdihov čeških plemiških jetnikov, ki so na Beli gori tik Prage v borbi z združeno prosveto nemških najemnikov podlegli. — Borili so se za svobodo in čast češke domovine, a bili so premagani, vrženi v ječo in obsojeni na smrt. Sili so jih, naj se ponižajo, naj prosijo milosti in naj izdajo in zataje svoja načela, a niso se vdali. Z molitvijo k Janu Husu na ustih so pogumno položili drug za drugim — 27 najodličnejših, najbogatejših, najizobraženejših plemičev in meščanov — svojo glavo na tla ter si jo dali odsekati....

To so bili močje, značaj, narodni junaiki.

In moč, značajev potrebuje naš narod. Ne dobimo jih dovolj pod dosežanimi šolskim zistemom. Zato gre vse naše stremiljenje za radikalno izpremembo duševnosti našega šolstva, ker v svobodni Jugoslaviji nečemo imeti več Črtomirov in Tugomirov....

Razne politične vesti.

Madžarski glas o federalizaciji Avstrije. Madžarski list »Vilag« se bavi z vprašanjem federalizacije Avstrije in pravi, da Avstrija s svojimi mnogoštevilnimi narodnostmi pozna le kronovine ne pa narodnostnih individualnosti. Današnja avstrijska ustava je preperela, zastarela in največje prokletstvo Avstrije. Ta ustava je kriva medsebojnega boja avstrijskih narodnosti, kateri gre za tem, da si hoče vsaka narodnost pridobiti kar največ narostne drugih. In ker niti Čeh niti Slovenec niti Poljak niso mogli najti v državi predpogojev za svoje narodno življenje, so stopili ne samo proti vladi, temveč tudi proti državi v opozicijo. Najplemenitejši duhovni, najboljši misleci iščejo že desetletja izhoda iz tega bolnega položaja in avstrijska politika se že desetletja vrti okoli nacionalnih kalamitet. List meni, da se je sedaj vendar našla vlada, ki polkuzi: ša rešiti spor med državo in narodnostmi; izločiti medsebojni boj narodnosti in Avstrijo preurediti na demokratski podlagi. — Nekaj ima pač prav madžarski list, a da, bi bila sedanja vlada tista, ki naj bi rešila Avstrijo notranjih sporov in jo preuredila pravilno za vse narode: o tem pa menda dvomi v resnici tudi imenovani madžarski list sam!

Boljševiška kriza. O stanju, ki vlada trenutno na Ruskem, si je slejpoprej jako težko napraviti jasno sliko, ker je na eni strani boljševiška vlada prepovedala vse; meščanske liste, dočim poizkušalo boljševiška glasila faktično stanje po možnosti prikrivati in izjavljajo, da je gospodstvo proletarijata sicer resno ogroženo, da pa je kljub temu pričakovati, da bodo premagane vse težkoče. Tega naziranja so seveda le pristaši boljševizma, kajti iz zadnje dni izdanih odlokov kakor tudi iz akcij entente na severu, Čeho-Slovakov na vzhodu in kozakov na jugovzhodu, kakor tudi iz krvavih spopadov med rdečimi, gardisti in kmeti, ki se upirajo nashnemu rekviriranju z orožjem v roki, izhaja, da so dnevi boljševikov seštetii. Seveda je trenutno silno težko prorokovati, kedaj razpade gospodstvo Lenjina in Trockega. Ta prevrat se zamore izvršiti v par dneh, katastrofa pa se zamore zavleči tudi še, za cele mesece. Treba je namreč vedno upoštevati, da so nasprotniki sovjetske vlade sicer jako mnogobrojni, toda popolnoma neorganizirani. Meščanske stranke, ki so poklicane, da izvelejo državo iz sedanjih zmešnjav, so razkosane, zlasti poprej tako vplivna kadetska stranka se je razcepila v dva tabora. Petrograjska skupina pod vodstvom bivšega predsednika stranke Miljukova se je izrekla za nemško orijentacijo, toda ta skupina ima

jako malo pristašev, dočim ima moskovska skupina pod vodstvom Nabokova na svoji strani ogromno večino, ki je še vedno popolnoma ententofilska. O prejšnjih oktoobrskih je slišati jako malo, dočim je desnica menda sploh izgubila s površja. Le ta popolna neorganiziranost sovjetskega vladarja, omogoča boljševikom, da se drže še vedno na krmilu in da se bodo morda držali še par mesecev, čeprav postaja število njihovih pristašev vsak dan manjša.

Anrovizacijske stvari.

GOVEDINA ZA NEIMOVITE SLOJE.
Jutri, v torek, in popoldne, v sredo, se bo prodajala govedina za neimovite sloje proti prečepitju št. 30 (razpredelki »salumeria«) izkaznice za nakup mesa in govedine (rdeča črta) in izročitvi izkaznice št. 50 (rdeča črta) serije a, b, v torek, c, d v sredo. Na vsako izkaznico se dobi 1/2 kg mesa. Prodaja se prične ob 6 v naslednjih mesnicah:

Snigaglia Barkovlje 43, Bin Rojan 9, Punter Gornja Greta, Benedettich ul. Borovčeva 45, Trocca ul. Commerciale 5, Concilia ul. B. Cellini 1, Stanislavsky ul. Campanile 17, Cadolini ul. nadv. Josipa, Visiniani ul. Cavana 22, Perlati ul. Sanita 9, Vattovatz ul. Giustinielli 5, Stabile ul. S. Michele 5, Rochelli Piazza Piccola 2, Pasqualini ul. Marije Terezije 43, Simonetta ul. Legna 4, Runetz ul. Largo Santorio 8, Zattuta ul. Farneto 38, Fontanoni ul. Amalia 32, Zadnik P. S. Giovanni 6, Rolli ul. Acquedotto 13, Zvetan Sv. Ivan Vrdela 568, Ropotez ul. Giulia 70, Penso ul. Giulia 7, Ottenscher ul. Molingrande 10, Malusa ul. Parini 15, Perlati ul. Barriera 4, Mocanigo ul. Barriera 15, Cossich ul. Foscolo 2, Krassnigg ul. Molin a vento 1, Jenco ul. Istituto 4, Feringa ul. Dejadoni 6, Marussich ul. Settefontane 248 (Roccol), Polacco ul. Settefontane 44, Del. zadruge ul. Settefontane, Jenco ul. Rigniti 5, Del. zadruge ul. S. Marco, Gau ul. S. Marco 34, Rivoli ul. Lloyd 7, Culot ul. Giuliani 23, Comisso ul. dell'Istria 51, Rizzian ul. dell'Istria 76, Godina Škedenj 138, Gatznig Škedenj 50.

CENE:

Prednji deli s priklado po K 9'60,
zadnji deli s priklado po K 11'60 kg.

Domate vesti.

Iz ščitidske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda. Izgubili smo nenadkriteljeva in nenadkriteljstva tajnika in osobi gospoda kapelana Virgilija Šteka. Skoro istočasno — kmalu po povratku s skupščine v Ljubljani — je pa naš predsednik, g. Makso Cotič nekaj obšel in je sedaj priklenjen na posteljo. Prosimo torej vse tiste, ki imajo s podružnico kak posel, ali kakšno na kak odgovor ali rešitev, naj imajo dobrotno potrpljenje za par dni.

Prepoved izvoza za sočivje in sadje. Namestnik predpovedi za navedbo, izdano 18. t. m., št. K. W. 8140, uveljavljeno 15. t. m., pošiljatelj sočivja in sadja iz Primorske. V posebnega poštovanja vrednih slučajih dovoljuje namestništvo, zaslišavši deželni gospodarski svet, izjeme te prepovedi. Kršitelje te določbe kaznuje politične oblasti prvega reda z globo do 5000 K ali zaporom do 6 mesecev.

Zvišanje poštnih pristojbin. Od 1. septembra t. l. naprej se zvišajo razne poštne pristojbine. 1. Pisna: Za pismo do 20 g se bo plačalo 20 vin, za vsakihi nadaljnjih 20 g 5 vin, povska. Pisna do dovoljena začasno samo do 250 g. 2. Poštne doplačila: za navadno 10 vin, za dvoletno 20 vin, 3. Zalepke: 20 vin. 4. Tiskovine: v prometu z Nemčijo, Ogrsko, Bosno-Hercegovino do 50 g 5 vin, do 100 g 11 vin, za vsakihi nadaljnjih 50 g 3 vin, več. V inozemskem prometu ni nobene izpustitve. 5. Vrednostna pisma (zapisa) razven pristojbine (za teko) kakor pri priporočeni pisni za vsakihi 300 K po 10 vin, vrednostne pristojbine. 6. Poštne nakaznice: do 50 K 25 vin, za vsakihi nadaljnjih 50 K 5 vin, več. 7. Zavetki (se morajo v odozice frankirano predplačiti): do 5 kg 100 vin, do 10 kg 220 vin, do 15 kg 320 vin, do 20 kg 420 vin. Za razsežne zavetke do 5 kg 1 K 40 vin, do 10 kg 3 K 20 vin, do 15 kg 4 K 70 vin, do 20 kg 6 K 20 vin; za zavetke z oznako vrednosti se plača vrednostna pristojbina 10 vin, za vsakihi 300 K navedene vrednosti. 8. Nujno dostavljanje: nujnostna dostavljanja v ožjem mestnem dostavljanem okraju znaša 1 K za vsak zavetek in 60 vin, za vsako drugo pošiljko: v daljšem mestnem dostavljanem okraju 2 K brez razlike. Predplačilo se opozarja na ta zvišanja s pripombo, da se tudi tokrat ne določa nobena prehodna doba, temveč katere bi se morebiti za nezadostno frankiranje pošiljatelj pobirala samo navadna manjkajoča poštnina.

Slovensko gledališče. Vsi oni, ki so vpsalati ponudbe za angažma pri slov. gled. bodisi igralški ali tehnično osebo, se naj zberejo nocoj ob 8 v veliki dvorani »Nar. dom«. Nastavilo se je slika, gledališki frizer, garderobierka, elektrotehnik in revizijer. Vsi, ki bi reflektirali na katero teh mest, naj se oglašijo tudi nocoj ob 8, a se bodo sprejemale ponudbe tudi še vse nadaljne dni na označenem kraju od pol osme ure zvečer naprej. Dram. društvo.

Promet z zasebnimi poštnimi zavetki je pod obsežnimi pogoji od sedaj dalje dopuščen tudi na naslednje poštne urade: 145, 292, 397, 415, 433, 530, 581, 648, 1062.

Za jedinstven ekavski jezik. V sušastih »Primorskih Novinah« poudarja neimenovan članek, kako velika praktična pomena za medsebojno zblizanje Jugoslovancev bi bilo, če bi se Hrvatje odrekli svoje »ekavščine« in pisali, kakor pišejo Slovenci in Srbi, »ekavski«. Pisec navaja dalje, da je del Hrvatov govori ekavski in da celo središče hrvatske narodnega duševnega življenja. Zagreb, govori ekavski, in poudarja, kako velike težave povzroča Slovincu pravilno izgovorjaje, ono pravilno razlikovanje med »ljep« in »lepsi«, »vrijeme« in »vremena«, česar vsega bi ne bilo, če bi se pisalo in govorilo ekavski: »lepe«, »lepši«, »vreme«, »vremena«. Popolnoma se strinjamo s pisčevimi izjavami v tem pogledu in zato tudi v polni meri odobravamo ukrep pulskega Hrvatskega Lista, ki je že uvedel ekavski pravopis. Ne strinjamo se pa v polni meri z nadaljnjimi iz-

vajani pisa v »Primorskih Novinah«, ki zahteva, da naj Slovenci izjavijo, da sprejemajo jugoslovanski ekavski jezik, to se pravi, da se odločijo slovensčine in uvedemo namesto nje ekavsko hrvatsčino oz. srbsčino. »Ali sada ili nikada«, pravi pisec v »Primorskih Novinah«. Ta »sada ali nikada« se nam zdi, odkrito povedano, precej prenapet. In prepričani smo, da pobudi v veliki večini Slovincem, dasiravno že znajo, kakor pravijo »Primorske Novine«, vsi izobraženi Slovenci hrvatski, če ne drugega, vsaj precej neprijeten občutek. Vsako odrekanje boli kolikortoliko, tembolj pa, če naj se Slovinci odločijo nečemu, kar ljubi z vsem svojim srcem, z vso svojo dušo, kakor pa ljubi Slovinci svoj jezik. Čemu nasilne, boleče operacije, če se stvar da izvesti na drug način, brez bolečin in brez neprijetnih občutkov. Negleda na to, da ta prevrat v sedanjih časih sploh ni izvedljiv, in bi morali itak čakati zanj boljši časi, nam bo zedinjena Jugoslavija dajala potem dovolj prilike, da se izvede polagoma sama po sebi tudi jezikovna enotnost in javnem življenju. Mislimo, da bi tu vsako prenapetost le škodilo. Nasprotno pa pozdravljamo z veseljem vse, kar že sedaj pripravlja to bodočo enotnost in enotnost, tako tudi uredbu ekavščine v Hrvatih. Z naše strani, pa mislimo, da prispevamo tudi po svoje, ko objavljamo hrvatske dopise v hrvatski in tako navajamo naše občinstvo na jezik. Take naj bi bile zasedaj priprave. Ko dosežemo svoj cilj, nam bo ostalo itak neovrženo!

Bau-bau! Pod tem naslovom smo prejeli iz delavskega peresa: Citatoč slovenske in posebno še hrvatske liste naletam tu in tam na več ali manj prikrita namigavanja o jugoslovanskem jezikovnem vračanju. Polzkušna se razpravlja o unifikaciji jugoslovanskih narečij v en edini književni jezik in ravno te razprave delajo (kolikor jaz razumem) velike predglavice mnogim časnikiarjem. Bolj radihalu bi hoteli naj se jezikovno združenje izvrši nemudoma, med tem ko imajo drugi razne pomisleke. Moja malenkost opazuje že nad 30 let unifikiranje Furlanov z italijanskim jezikom. V Italiji imajo, kakor znano, le en in to uraden italijanski jezik. Temu jeziku so se priključila vsa prebivalstva vseh raznih laških narečij. Furlani se torej uče v šolah že 50 let pravilno italijansko. Furlansko narečje je mnogo bolj različno od pravilne loščine, nego pa naša jugoslovanska narečja eno od drugega. Vkljub 50 letom pa niso Furlani opustili svoje furlanske, pač pa znajo vsi italijanski jezik in imajo tudi vse (ali skoraj vse) knjige in časopise pisane v italijanskem jeziku. Vkljub temu pa govorijo še danes (in to tudi inteligentna) med seboj furlanski! Imajo tudi še kak knjigo in kak časopis v narečju. Tudi se še danes imenujejo Furlani po narodnosti! Razume se, da se tekom časov preleva popolnoma, v kar jih pa nikdo ne sili. Glavno je, da imajo en skupni književni jezik ki ga govorijo vsi, ki so obiskovali kakoli šolo. To pa niso dosegli kar čez noč. Trebalo je mnogo dela in truda, mnogo posnemanj in nagovarjanj. Podobno je tudi pri nas. Delajmo in poučujemo ljudstvo! Ko to izpovedi, da se pravilno razumejo brez posebnih težkoč, bo samo zahtevalo popolno jezikovno združenje. Naloga časopisa in književnikov bodi, da objavlja to združenje s približevanjem v jezikovnih razlikah — kar se sicer tudi dela že mnogo let in so se tudi že dosegli lepi uspehi. Pred vsem naj se izdajo mali besednjaki, kakor je ta Matica hrvatska izdala pred leti. Jaz sem iz tega besednjaka zajel podlogo učenju srbohrvaščine, ki jo danes znam! Razumem, da onim, ki se niso potrudili in se priučili srbohrvaščine, ni vse eno, ako jim kdo reče, da se bo treba naučiti! Ravno tako je Srbohrvaščina, ako jim kdo »grozi« s slovensčino! Ta strah pa naj velja le za otroke — ne pa za moške, kakršnji moramo biti mi Jugoslovanci! Frankovci se mi Slovenci ne bojimo, dasi imamo tudi mi te Julijce. To izčistimo ob prvi priliki in ravno tako naj store bratje ostalih dveh plemen našega troimenega naroda.

Kdo ve kaj? Melihen Anton, c. kr. črnoval. pešpolk št. 36 v Koloniji, Galicija, se je vrnil pred nedolгим časom iz ruskega ujetništva ter preseljal, če bi kdo vedel kaj o njegovi materi Mariji, katera se je nahajala pred izbruhom vojne z Italijo v Logu št. 29, pošta Žaga pri Boven. Ako bi kdo vedel kaj o imenovanju, se prosti, naj to naznani Pomožnemu odboru za begunce z juga v Gorici, ul. Municipio št. 4.

Poizkušeni samoumor. Ivan Radetič, star 25 let, stanujoč v ul. Crociferi, se je zaljubil ob vsej preobilici mladih in lepih deklet v neko 40letno žensko, katera ga pa ni marala. V obupu nad to nekrečo se je hotel usmrtiti in je popil nekoliko karbolne kisline. Z vozom rešilne postaje so ga prenehali v bolnišnico, kjer so mu izprali želodec.

Zblaznela sta. Neki Ernest Bernardini je večeraj popoldne hipoma blaznil. Iskal je svojo mater in trdil, da je ne najde. Šel je na pokopališče, da jo izkopije iz groba. Z vozom rešilne postaje so ga odvedli v bolnišnico.

Marija Podček, stara 70 let, stanujoča v ul. Vitelli št. 2, je zblaznela. Prepelihi so jo v bolnišnico.

Saruta nesroča v Nabrežini. Neki Bernardi Kojnc (?), star 16 let, stanujoč v Nabrežini št. 119, je neki neznan vojak daroval škatlo »sardine«. Dekle, sodeč po vnanosti — škatla je bila popolnoma enaka sardinskim — je mislila, da ima res sardine in je hotela odpreti škatlo. Komaj pa je začela odvijati pokrov, je škatla eksplodirala. Bila je pač italijanska ročna mina. Dekletu je zlo-milje obe roki in nogi in jo težko ranilo tudi na obrazu in, najbrže vsled padca tudi na hrbtu. Prepeljali so je v tržaško bolnišnico, kjer pa je snoci ob 9½ umrla.

V Kanali je padel petletni Marcel Kovarčič, stanujoč na Vrdeli št. 1119. Bil je z očetom, kateremu se je pač izmuznil, da je prišel do roba, odkoder je zdrknil v vodo, iz katere pa so ga hitro rešili.

Tatvine. Šest ruskih ujetnikov je večeraj zjutraj okoli 5 ure vdrl v mlekarino Antona Petronio v ul. Torrence št. 34, kjer so odnesli raznih živil za približno 400 K. Pet so jih aretirali, šesti pa je ušel.

Mariji Sanci iz Škedenja je v tramvaju na Lesnem trgu ukradel neznan tat denarnico z 270 K denarja.

Književnost in umetnost.

Kurec. 1. Številka tega satirično-humorističnega lista ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Pura — Florijan Golar: Pesem o grozdih. — Ferdo Plešić: Pravljanje za odrasle. I. O Makarjevi Julii. 2. O kovaču Simonu in njegovih štiriindvajsetih sinovih. — Fran Mažuranič: Slovaki. — Branimir

Kozino: Snubač. — Florijan Golar: Gospodična Ivanka. — Draga Resnica. Odkrito. Smisel za barve. Po domače. Ubogi možje. Točen odgovor. Strokovnjak. Prednost. Gospodična Finica. Praktično. Iz šole. Vojno pivo. Oče in sin. Priprava. — Slike: France Podrekar: Paradiž sedanjega časa. Zadovoljni požerki. Arch Smrekar: Križ. Maksim Gaspari: Smola. Uboga tobakarja! Arch Smrekar: Vsememec. Maksim Gaspari: Kopalnice v Kozleži ali ljubljanski nemškutarjenje. Kurent je edini šalivci slovenski list s slikami. Izšla je po dvakrat na mesec ter stane do konca tekočega leta 10 kron. Posamezne številke se dobe v vseh slovenskih knjižarnah in trafikah. 1. številka »Kurenta« je bila v treh dneh razprodana. Takoj se je našla druga naklada, ki gre pa že tudi proti koncu. Jasen dokaz kako smo bili potrebni do brega satirično-saljivega lista. Kdor se še misli naročiti na »Kurenta«, naj stori to nemudoma, da se prva številka eventualno še tretjič ponatisne, dokler se drugi stavek in da vemo določiti naklado za drugo številko, ki izide že prihodnji teden.

»Um die Jugoslawien«. Eine Apologie von dr. Alexius Ušeničnik. Ta knjiga izide v naslednjih par dneh v Katoliški knjižarni, in bo stala K 3'60. Marsikdo se bo čudil, da je pisana v nemškem jeziku, ali pomisleki bodo izginiti, kakor hitro kdo knjigo prebere. Glavne misli knjige so: I. Ursprung der Jugoslawischen Idee, II. Warum Jugoslawien, warum nicht nationale Autonomie? III. Ob nicht staatsfeindlich? IV. Selbstbestimmungsrecht und Nationalitätsprinzip, V. Ob die Mittel nicht widerrechtlich?

DAROVI.

— V počaščenje spomina pok. očeta Petra Sanch-Bjeka, daruje obitelji škedenjski CM podružnici 20 K.

Razno.

D'Annunzio na Dunaju. Italijani poročajo, da so polet na Dunaj že dolgo časa pripravljali. Letalci so bili pripravljani ves teden, da polet na Dunaj, toda združevalo jih je vreme. Vreme je bilo ugodno podjetju 9. avgusta in zapovedali so skupini »Serenissimo«, ki jo je tvorilo osem letal vrste »Sva«, naj se dvigne kvišku. »Serenissimo« je poveljeval Gabriele d'Annunzio, ki je sedel s stotnikom Natalom Pellijem v letalu z dvema sedelca; stotnik Pelli je že vodil polet nad Inmost in nad Pulo. Ostala letala so imela le po en sedež. Z njimi so poleteli nadporočnik Antonio Locatelli, ki je obiskal z letalom že Zagreb, Reko in Ljubljano; deželni nadporočnik Piero Massoni, Alodio Finzi, Lovodivo Censi, Giovanni Grausario, Giuseppe Sarti in Gino Allegri. Vsako letalo je vozilo 20 kg letakov, fotografski aparat in eno strojno, le d'Annunzijsvo letalo ni bilo oboroženo s strojno. Letala so se slovesno dvignila. Polkovnik De Rolla je ustreliš b. 5. uri 50 minut v znamenje poleta iz samokresa: letala so se hitro dvignila in letala proti Benetkam. Od tam so letela čez Cervinjan in vzhodno od Vidma-Cedada čez Tolmino in Julijske planine v Celovec, kjer so se letala letake. Pri št. Vidu ob Glini so jih zagledali; od tam so leteli čez Kapfenberg in Dunajsko Novo mesto proti prestolici. Ob petih urah Dunaja, kjer so leteli še vedno 2000 metrov visoko, je pričelo Sartijsvo letalo padati. Sarti se je moral obrniti in se spustiti pri Dunajskem Novem mestu na tla, kjer so ga naši ujeli. Ko je priletel brodovje nad Dunaj, je razvil d'Annunzio svojo zastavo sedmih zvezd. Skupina je letala kakih 20 minut nad glavnim mestom. Nakar je d'Annunzio zapovedal, naj se vrnejo. Letala so letela čez Gradec, Ljubljano in Trst. Pri Gradcu so streljali nanje, iz Trsta je priplul naš hidroplan, vsled česar so se Italijani hitro zasukali proti Benetkam. Izšli so se v Padovi; prvi je stopil na zemljo ob 12. uri 25 minut nadporočnik Censi. Letalce so nad vse slovesno sprejeli.

Sestrada Angliška. Vsememec kričati in njih vrstniki v Nemčiji in Avstriji so skoro matematično natančno izračunali, kdaj in kako bodo Angliške sestradali. In od časa do časa se pojavljajo brzojavke in vesti, ki trobijo po časopisih o gladi in pomanjkanju na Angliškem. S tem hočejo delati pri nas vojno razpoloženje. Zanimljivo je zato, da spominjamo na to, kaj piše o angleških zvezdastih razmerah nevtralni holandski »Algemeen Handelsblad«: »Prehranjevalni položaj na Angliškem je vedno boljši. Kruha je v obilici in vedno boljše kakovosti. Zaloge žit in slanin so ogromne, mesa je v bogati množici. Prehranjevalno vprašanje ne dela Angležem nobenih skrbi. Toda mnogo družin je zaradi novih odmerkov premora, plina in električne luči malo v skrbeh, ker se boje, da bi pozni nedostajali teh stvari. Vendar upajo, da se bo posrečilo vladi zvišati te odmerke. — S sestradanjem Angliške ne bo torej nič, ravnotako tudi ni mogoče Angliške vojaško premagati, kar uvidi vsak pameten človek. Prestaja torej le še spoznanje. Tem odgovorom bo vsak politični korak, najsi bo že storjen od naše ali od entente strani, ki bi mu stavil zapreke.

Češko Budjevička Restavracija (Boskova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

Sode od piva in vina kupuje Hotel Balkan, Piazza Caserna. 2592

Vrate vsake vrste kupuje in plača po najvišjih cenah Fran Babič v Trstu ul. Molino grande št. 20. 2591

Oditi se meblirna roba s prostim vtičom. Ulica Commerciale 14, I. B 19

Instruktor se išče za matematično IV. realne gimnazije. Naslov: Barkovlje Bo. vedo 278. 2593

Dober brašev mošt na drobno in debelo se dobi pri Rudolfu Malalanu na Opčinah 386. Raznovrstno blago za Same na debelo. preprodajalce. — Jakob Levi, Trst, ulica S. Nicolò 19. 3147

Prodaja se sledeče pohištvo: postelje, nočne omarice, umivalniki z mramorjem, omari, vzmeti in postelja za 1 osebo. Kranc, ul. Solitario št. 29, I. 2639

Zamenjam novo modko devlje za kavo. Ulica Zonta 3, II. 2627

Adolf Nagel ul. Squeru novo 3. kupuje in prodaja vrste vrste vrste, vsake, olistane in petrolejske sode ter plačuje po najvišjih cenah. Iste kupuje in se dobro plača. 2628

Razpis službe.

Pri c. kr. okr. sodišču v Koninu se razpisuje služba pisarniške a pomočnika za sedaj, za dobo dveh mesecev.

Prejemki: dnevna K 2.65 in K 81.— mesečne draginjske doklade.

Prosilci (prosilke) morajo biti večji deželni jezikov ter morajo vložiti prošnje v 8 dneh. — Nastop službe takoj.

Predstojništvo c. kr. okr. sodišča Konen, dne 16. 8. 1918.

Dobroznana urna in zlatarna

A. POVIH v Trstu, Trg stare mitnice št. 3.

Bogata zaloga vsakourstnih ur ter raznih zlatenih.

V veliki zalogi platnenih čevljev iz cevine

v Trstu, ul. della Scalatina 2

se prodajajo platneni čevlji s podplati iz cevine z usnjatimi podplatnimi nabitki.

Prevezujemo se tudi naročila po meri in izvršujemo v 2 dneh, če naročnik preskrbi platno sam.

Prodajajo gumijev podplatnik, bele, črne in rumene vrvice. Specialiteta: mazilo za čevlje.

Ul. della Scalatina 2. Stara mitnica (Barriera v. 5 Corso 30. — Sibiho.

Fotografski atelje DAGUERRE

Trst - Corso št. 39 - Trst

Razglednice v platnu. Specialiteta: slike v barvah, fotoschizzi. Cabinet, visit, povečanja, reprodukcije vsake slike. — Električna razsvetljava. —

Tiskarskega vajenca

ki je dovršil nekaj meščanskih ali srednjih šol, se sprejme. Oglasiti se je pri vodstvu tiskarne »Edinost«, ul. sv. Franciška št. 20.

Hermangild Trocca

TRST, ulica Barriera vecchia 8

Ima veliko zalogo mrtvaških predmetov

Venci iz porcelane in biserv, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napis. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najbolje konkurenčna cena.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ulica Poste vecchie 12

vogal ulice delle Poste

Izdiranje zobov brez bolečin. — Plombiranje.

— UMETNI ZOBJE —

Rudolf Malalan na Opčinah 386

Ima na razpolago

izborna belo in črno vino

na drobno in debelo

po zmernih cenah

Zlatarnica G. Pino

v Trstu se je preselila na Corso št. 15

v blizu zlatarnica G. Zercowitz & Figlio.

Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd.

Cene zmerne. Cene zmerne.

Usaka ženska naj čita velezanimivo navodilo

moderna golitev prs

Izkušen nasvet pri oslbelosti in pomanjkanju krepkosti.

Pišite z polnim zaupanjem na

IDO KRAUSE, Pressburg (Ogrsko) Schanzstrasse 2. Aht. 19

Ne stane nič! Ne stane nič!

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio 5

(Lusina poslojce)

Kapital in rezerva K 23.500.000.—

FILIJALKE: Dunaj Tegethofstrasse 7-9

Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opazija

Split, Šibenik, Zadar.

VLOGE NA KNJIZICE

3 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzlaga. Hentat dave

plačajo banko svojega. Obrastovanje vlog v

tekočem in žirobanu po dogovoru. — Akro ladje

čeki in nakaznice na vsa tu-ta inozemstva tržišča

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje

rente, obligacije, zastavna pisana, prioritetna

delnice, srečke, valute devize, promese itd. Daje

PREDUJME na vrednostna papirje in blago

ležeče v javnih skladiščih. SAFE DEPOSITS

PROMESE. — Prodaja srečk razne vrste

kurzi izgubi, revizija žreb-nja srečk i. t. d.

brezplačno. Stavni kredit, rembourso kredit.

Borzna naročila. — Inkaso.

MENJALNICA. — ESKOMT MENIO

Telefon: 1483, 1793 in 2876.

Uradne ure: od 9 do 1 popoldne

Brz ojav: JADRANSKA.

5000 steklenic po K 12'— steklenica slad-

kega Izolanskega

REFOŠKA („Desert“)

proda takoj trdika J. Parčina & C. v Tr-

stu, skladišče V. Gaetano Donizetti št. 1.

GAMBRINUS

vsaki večer